

Banca țării, sublima deviză de acum doi ani, dela înființarea căreia promiteau democrații desrobirea țaranului de sub jugul cămătarilor, astăzi, după ce au înființat-o și au împărțit posturile cele mai înalte și bine plătite dela ea — spun ei că nu poate să fie de sărăcie decât țaranului bogat, iar cel sărman, mulțimea mare a celor nevoiași nu poate să aibă decât de cârmă decât bancile raifaciane înființate toate de partidul popular-național, care a lucrat numai pentru popor și pe care ei l-au combătut și nimic.

Mizeria progresează și volnicile au devenit insuportabile. Nemulțămirea crește și ia proporțiuni cu atât mai mari, cu cât marea mulțime se vede trasă pe sfoară și înșelată de cârmă acei pe cari până acuma i-a ridicat la cer. În toate păturile societății românești fierbe nemulțămirea și indignarea justă față de cei ce și-au bătut joc de ea, și cari toate isprăvile lor politice le acopăr, fiind toată presa politică românească din Bucovina în mâna lor.

Aceste stări triste au dat și au de bucut să dea naștere unui ziar românesc independent, care să ia apărarea adevărată și desinteresată a poporului român și a intereselor lui.

Așa s'a ivit din trebuințele poporului român din Bucovina ziarul „Apărarea națională“, care în numele lui arată și rostul și felul activității lui. Tot ce se cuprinde în cuvintele „național-român“ va fi obiectul apărării noastre, și tot ce e contravenit ideii, se va combate.

„Apărarea națională“ va aduna în jurul său toate forțele românești și va specula pentru interese particulare, a poporului și a naționalizmului său. Ea va căuta să înlăture demoralizarea cea mare ce a fost băgată în popor de cârmă oameni lipsiți de suflet și cinste. Ea va propaga pacea și buna înțelegere întru realizarea idealului național, a ridicării poporului românesc din Bucovina la primul rang de popor conducător în această țară. Ea va căuta să adune toți românii de bine într'o singură tabără ce ar fi în posibilitate de a da piept ori cărui dușman. Ea va căuta să aducă în calea dreaptă națională pe toți aceia cari acum rătăcesc, conduși

de interese dăunătoare interesului general. Dar tot „Apărarea națională“ va combate cu toată convingerea și energia unui ziar național nu numai pe toți dușmanii ei externi, ci și pe toți aceia ce și zic Români, dar ale căror fapte de acum înainte vor mai perzista de a fi contrare intențiilor și intereselor naționale românești.

Noi și „Neamul Românesc“.

În ultimul număr al revistei politice »Neamul Românesc« cetim o scrisoare a dlui Dr. Florea Lupu, în care acesta se încearcă a arăta rostul bun, intențiunile curate și rezultatele frumoase ale politicii sale și a partidului său. Aveam până acuma ferma convingere, că în paginile curate ale »Neamului Românesc« nu se vor pute strecura articole de rea credință și de mai rele intențiuni, care până acuma n'au putut să pângărească acest colț de naționalism adevărat românesc.

Nu știm deci ce moment slab și de lipsă de control sever și românesc a fost acela când aceste scrisoare a reușit să se furizeze în curătenia »Neamului Românesc«.

Semnalam această întâmplare neașteptată, în care tot Românul de bine nici nu s'ar fi putut gândi, și rămâne ca în numărul viitor al »Apărării naționale« să răspundem noi.

Inaugurarea Internatului — Român de băieți.

O serbare frumoasă și înălțătoare pentru Români a fost înființarea internatului Francisc Iosif de băieți români în Cernăuți. Până el numele gloriosului nostru împărat, nu s'a putut alege o zi mai potrivită pentru actul sfințirii, decât ziua numelui iubitului nostru Monarch.

Harul lui Dumnezeu, implorat prin graiul blând al Î. P. S. S. Mitropolitului Vladimir, se revărsa prin rugăciuni sfinte peste clădirea frumoasă a internatului român și în inimile sfințite ale elevilor interni, implându-le de o vie și entuziasată bucurie, văzând ei această măreață clădire, care de acum înainte are să fie locuința lor.

Veniți dela vetre părăsite și din colibi sărace, plecând din mizeria grea, care roade nemilos la rădăcina poporului român, tinerii noștri elevi, copiii ai poporului român, de acum înainte vor fi lipsiți de grija traiului de toate zilele. Toate silințele și stăruințele lor le vor pute concentra acum într'un studiu intensiv și regulat, iar creșterea națională, care școalele noastre din Bucovina nu le-o pot da, va fi firul roș care va trece prin toate lucrările și gândurile lor.

Iubirea de limbă și neam, dragostea de biserică și țară, sentimentul de naționalism românesc, isgonite din organizația școalelor noastre din Bucovina, vor afla de acum un sigur și trainic adăpost în odăile curate ale noului internat.

Gândurile și simțirile românești, aflând pretutindene ușile închise, vor fi mândre stăpânitoare în zidirea frumoasă a internatului român.

Istoria falnică a trecutului nostru de Români, peste care în cărțile școlare de istorie se așterne vălul negru al tăcerii absolute, iar ici și colo un zimbet ironic, ce se desemnează pe buzele unui profesor străin, o clatină sinistru, provocând o justă dar tăcută indignare în inimile elevilor români, această istorie de admirare întreaga lume din Europa și a făcut să se cutremure și sfarme de ea poporul păgânei semilune ce călcă popor peste popor, astăzi își va afla și la noi în Bucovina un altar sfânt și drept, la care servesc preoți conștiinți și cunoscători ai mândrului nostru trecut.

Și literatura română, acest juaier român străin de Românii bucovineni, de acum înainte va fi iubită și admirată de entuziasmul și pricepera românească a tinerilor elevi români.

Astfel Românul și românismul în Bucovine va reîntra acum în drepturile sale și această isbândă frumoasă va fi nedespărțită de numele bătrânei »Societăți pentru cultura și literatura română în Bucovina« și de internatul înființat de ea.

În cele următoare dăm raport detaliat despre decursul sărbării:

La internatul de băieți.

Internatul era frumos decorat. De departe se vedea falfăind stindardele tricolore, imperiale și cele ale țării. Întrarea în palatul institutului precum și cea în sala de festivitate erau decorate cu ceteră în sala de covoare frumoase. Dela intrare până în covoare unde ave să urbe sârbarrea inaugurării stăteau elevii internatului în șiruri. Sala de serbare era bogat împodobită cu coroane, flori, busturi și icoane. Tribuna era așiderea cu mult gust decorată, pe care se afla și frumosul bust al Împăratului.

Pe la oarele 11 era sala de festivitate indesită de oaspeți, veniți să sărbătorească împreună cu elevii săntirea internatului. Între oaspeții sosiți se aflau între alții președintele țării Dr. v. Bleyleben, Î. P. S. Mitropolitul Dr. Vladimir de Repta, primarul Dr. Eduard Reiss și vice-primarul baron Fürth, locofitorul mareșalului țării prof. Stocki, rectorul magnific Dr. Ehrlich, Î. P. C. S. arhimandritul Calinescu, cons. aulic Ullmann, prof. Dr. Volcinschi, prof. Eusebie Popovici, prof. universitar Dr. Ioan G. Sbiera, prof. Dr. Găina, prof. Dr. Vouitchi, prof. Dr. Tarnavski, prof. Dr. Kaindl, prof. Dr. Ghiorghiu, prof. Dr. Rast, secretarul universității Dr. Nor, căpitanul Dr. Keschman, directorul poliției C. Tarang, Î. P. C. S. arhimandritul I. Patraș, consilierul Hanicki, P. C. Sa I. Procopovici, inspectorul D. Simionovici, inspectorul Pavliczek, arhitectul Salter, consilierul A. Onciul, consilierul țării Zacher, consilierul Simionovici, consilierul Tușinschi, consilierul E. Isopescul, consilierul Turcan, domnul Modest Grigorcea, notar Dr. N. Blându, părintele Z. Voronca, Dr. Philipowicz, Dr. O. Gheorghian, Dr. Malinaș, consilierul Homiuca, directorul Kozak, directorul Bujor, prof. Verenca sen., directorul Litviniuc, prof. G. Buliga, prof. Dr. R. Sbiera, directorul D. Socolean, prof. Al. Buga, prof. Cuparencu, prof. Polonic, prof. Covaș, prof. Tofan, prof. Rabener, oficial sup. de poștă Nichitovici, invăț. Vicol, inspector Janovitchi, invăț. V. Turcan, invăț. D. Nosievici, ca reprezentanți din Rădăuț domnul adiunct Șesan și directorul Motrescu, ca reprezentanți ai societății damelor române d-na Elena Popovici, d-na direct. Jemna, d-na Turcan, d-na Vilhelm, d-na Petrescu ș. a., apoi reprezentanți ai societăților »Armonia«, »Academia ortodoxă«, »Junimea«, și »Bucovina«, ca reprezentanți ai țărâniei Aleco Burla din Cireș și mulți alții.

din cap! De oarece învățătorul i-a zis, că băiatul »are cap și minte limpede și ar fi bun de carte«, lelea Catinca avea de gând să-l trimeată la școala cea mare, că doară i-a da bunul Dumnezeu, ca să se facă preot. Și tocmai în aceasta chestie hotărâtoare pentru un senzibil suflet de mamă venise la »mătușă«, să-i »audă vorba procopsită« și să pue la caz de trebuință de cu vreme toate la cale pentru băiat. Mătușa Safta întări cu toată puterea-i oratorică, de care dispunea, acest proiect al Catincai motivându-l mai ales cu ideala iubire, de care se bucură actualul preot din Florești și cu nelimitata încredere, ce o au oamenii într'însul, cu toate că el »încă n'a trecut de 30 de ani și n'a implinit nici cinci ani, de când e preot în sat«.

»Da, da, dragută«, zise bătrâna îndându-se sub bărbie barizul cel negru, ce-i imbrobodia în de obște ninsoarea de pe cap și îmbumbându-și singurul nastur, ce-l avea la cațaveică, »fă așa, cum vrei tu, și să-ți dea Dumnezeu să-ți ajungă

băietul numai la jumătate, cit părintele nostru!« Mai voi să zică ceva, dar nu era în stare. Oftă greu, încreți obrazul, înghiți de mai multe ori greu, parcă ar fi amarul vieții și întorcându-și capul la stânga, unde se jucau nepoții, curseră din bătrâni ochi, cari multe au îndurat, dar au și plins mult, lacrimi calde și amare! Își aduse aminte de unicul și nenorocitul său fiu! Ar fi fost și el de carte, căci era deștept ca mama, dar — durere — îl trăgea inima la militie și devenind cel mai bun plăieș în armată, se reîntorse acasă bolnav și după trei ani de cununie l'a luat Dumnezeu la sine. Soția sa Ileana, floarea satului, murise și ea de scârbă, căci »tare-l iubia și bun era la inimă!« Și astfel sârmana Saftă era singurul înger păzitor al frumoșilor nepoți: Ioan și Florica. Dar aceste cazuri tragice în familie nu trecură fără urme simțitoare pe lângă deplorabila »mătușă«. Din contra, de atunci încărunchise sârmana nainte de vreme și de scîrbă după rapoasa sa noră Ileana o apucă o tusa

teribilă, o tusa gravă. Numai ca prin minune scăpă bătrâna de accesele cele mai grave cu vărsare de sânge, dar totuși tușia și simția o slăbiciune senilă în tot trupul. Drăguții copii însă îi erau scopul vieții și Tanasă, un văr bun al ei, care venise în casă la dânsa după moartea Ilenii, grija de pământul, ce-l căpătase Safta zestre din părinți.

II.

Mătușa Safta nu uitase nici un moment pe nenorocitul său fiu, dar totuși se distrase ici coala în acele zile, în cari veniau sătenii, să-i ceară sfat. În de obște văzu mutre străine. Mai vartos credeau în ea femeile și țineau sfatul »mătușei« drept sfânt. Duminica veniau prietenile Ilenii, să-i ție de urât. Astfel se făcu, că mătușa uită cel puțin timp de câteva oare dorul inimii, ce o frământă mereu. Epizodul însă, care avuse loc acum 10 zile cu Catinca în chestia viitorului fiului ei îi reaminti în mod drastic nenorocitul său fiu și deschise în simțitoare inimă de mamă iarăși ranele grozave, care în timpul

din urmă pătură închise. »Și feciorul ei«, gândia neîntrerupt Safta, »era bun de carte, și el putea să se facă preot! Dar soartea a fost crudă, a fost nemiloasă! De ce oare Catinca, o femeie de rând și cu puțină minte să fie mamă așa de fericită și ea, adorată de toată lumea, care o cunoștea, să aibă atât amar în casă?«

Astfel de cugete o neliniștau în permanență de atunci! Noptile nedormite și zilele petrecute în scârbă reînviată și urcată poate prin faptul, că Catinca are sau va avea idealul dorit o doborisără iarăși pe Safta în vechea sa boală și simptomele fizice reveniră. Dar acum boala era mai gravă, căci slăbise sârmana și pierdea zilnic din puteri!

III.

Tanasă, un om fără școală, dar înzestrat cu darul practic, de a cunoaște în fiecare situație mijlocul cel mai eficient, lăsă leacurile babelor și aduse pe medicul de plasă, fără a-i zice bolnavei ceva. Medicul o căută mai bine de jumătate de oară, căci și el auzise de mătușa și mulți din

Ritualul liturgic l-a săvârşit însuşi Eminenţa Sa Mitropolitul Dr. Vladimir de Repta asistat de consilierul Coca, protopresviterul Bejan părintele Petru Popescu, Dimitrie Zoppa şi de diaconii M. Ursuleac şi M. Bocca.

Cântările au fost executate de un cor de preste 150 de băieţi elevi ai internatului sub conducerea cand. în filozofie Constantin Şandru.

După finea rânduielilor bisericeşti ia cuvântul bătrânul şi mult meritatul preşedinte al »Societăţii pentru cultura şi literatura română« dl cons. consist. Dionisie cav. de Bejan rostind cu multă însufleţire următorul discurs inaugural.

Ilustră adunare!

Institutul acesta s'a înfiinţat de societatea pentru cultura şi literatura română în Bucovina pentru creşterea, instruirea şi adăpostirea tineretului şcolar român.

Festivitatea prezentă este aşa dară un moment marcant în viaţa culturală a poporului român din Bucovina şi societatea noastră îl serbează cu bucurie şi cu însufleţire patriotică.

Participarea cea numeroasă la această sărbătoare naţională ne umple cu satisfacţie deosebită; ea ne încurajează în activitatea noastră şi ne este dovada simpatiei publicului celui mare pentru cauza ce-o urmărim; dară ea mă îndămoreşte totodată, a exprima în numele societăţii iluştrilor noştri oaspeţi mulţămăta cea mai sinceră pentru atenţiunea aceasta!

Opera spirituală, ce ne stă înainte în institutul acesta, am început-o cu implorarea binecuvântării Atotputernicului Dumnezeu!

Bineventând apoi oratorul pe I. P. S. S. metropolitul Dr. Repta, pe preşedintele ţării Dr. O. Bleyleben şi pe toţi ceilalţi oaspeţi, continuă cam astfel:

În fine, predau edificiul acesta cu deosebită încredere în sama vrednicului director al internatului acestuia, d-lui Dimitrie Cărbune, cu speranţa cea mai bună, că conducerea institutului acestuia ne-a aduce şi în viitor succese aşa de strălucite, ca în anul expirat şi că elevii internaţi vor afla aice ca până acuma creştere naţională, trătare umană şi dragoste adevărat părintască!

Dară vouă, iubitelor odrasle ale poporului nostru, v'a-şi implanta toată căldura inimii mele pentru stăruinţa de a ridica neamul nostru la nivelul cultural al popoarelor celor mai progresate.

Păşiţi dară cu inimă românească — cu iubire de neam şi cu curaj —

în munca serioasă spre această ţintă măreaţă, dobândiţi-vă firmitatea şi soliditatea caracterului, faceţi-vă cetăţeni buni ai statului, fii credincioşi ai bisericii şi membri folositori ai societăţii omeneşti!

Ilustră adunare!

Avem speranţele cele mai bune în viitorul institutului acestuia;

Avem toată încrederea în conducerea lui;

Avem toată încrederea şi în zelul cel neobosit al corpurilor didactice dela diferitele şcoli, cercetate de elevii institutului; în fine ne îngrijim şi noi membrii societăţii noastre de buna stare şi prosperare a institutului cu dragoste părintească şi cu multe sacrificii materiale, având concursul mărnişoşilor binefăcători, — dară în toată activitatea aceasta sântem pătruşi de convingerea, că asupra noastră tuturor stă un ocrotitor prea înalt, care prin legi înțelepte a pus temelia pentru toate mişcările culturale în gloriosul Său imperiu, care este scutul suprem al tuturor popoarelor Austriei şi revarsă asupra noastră tuturor dragostea Sa cea părintească în toate greutăţile vieţii, — suntem convingşi — zic, că acelui părinte prea înalt, prea iubitelui nostru Monarch, îi datorim înainte de toate mulţămăta cea mai profundă pentru binefacerile Sale cele necontenite faţă de mişcările noastre culturale.

Sunt aşa dară sigur, că mă aflu în acord cu ilustra adunare, dacă dau şi în locul acesta expresie simţemintelor noastre de cea mai adâncă dragoste, supunere şi fidelitate către Prea Bunul nostru Împărat Francisc Iosif I. şi către Prea Înalta dinastie împărătească — cu exclamarea însufleţită:

Trăiască Majestatea Sa prea luminatul nostru Împărat!

Trăiască!

Trăiască!

Discursul prezidentului ţării.

Ca al doilea orator vorbeşte preşedintele ţării Dr. Bleyleben, mulţămind mai întâiu în numele guvernului pentru invitarea la festivitate şi asigurând totodată, că guvernul va stărua ca până acu astfel şi în viitor să ajutură din răspuneri internatul. Despre decursul patriotic al serbării va relata guvernul detaliat cancelariei imperiale.

Discursul d-lui prof. dr. Smal Stocki.

Tot aşa asigura şi locoţiitorul marşalului ţării dl Dr. Smal-Stocki printr'o vorbire ţinută româneşte, că nu

v'a întrelăsa să sprijinească în dietă afacerea internatului.

Discursul primarului orăşănesc.

Ca reprezentant al oraşului vorbeşte primarul Dr. Reiss felicitând printr'o vorbire frumoasă pe Românii bucovineni la opera săvârşită prin înfiinţarea internatului, urând progres pe această cale.

Discursul festiv rostit de secretarul societăţii dl Dori Popovici.

După primarul orăşănesc să sue pe tribună secretarul societăţii dl Dori Popovici, rostind cu recunoscutul său avânt oratoric următorul discurs:

Ilustră adunare!

Stimaţilor oaspeţi! şi

Iubiţilor Români!

Aflându-ne cu ajutorul prea bunului Dumnezeu în faţa unui moment atât de înălţător pentru neamul românesc din Bucovina, moment care noi cei de faţă îl petrecem cu cea mai adâncă emoţiune sufletească, nu putem omite a arunca o scurtă privire asupra celor petrecute, dacă voim să apreciam pe deplin însămnătatea serbării noastre de azi.

Onorată adunare! Am fost timpuri de amară strivire a elementului românesc de pe acest petec de pământ, când acum 50 de ani în urmă s'au redeşteptat de sub învăşul unei culturi străine inimele româneşti ale claselor noastre culte la o viaţă naţională.

Biata noastră ărişoară, acest mărgăritar scump din coroana Voevodului Ştefan-cel-Mare, făcea pe atunci impresia unui colţ de pământ, unde Românul indigen era lipsit de reprezentanţa cuvenită în manifestaţiunile vieţii publice. Din mijlocul acestor vremi, ce s'au stărnit asupra singurului popor băstinaş din ţară, se înalţă cugetul românesc al unor bărbaţi providenţiali ca Hormuzăchenii şi Arune Pumnul. În adâncul lor devotament pentru cauza românească ei pun plugul în ţelina părăsită a redeşteptării naţionale.

Dându-şi seama de cultura mai înaintată a celorlalte popoare de sub gloriosul sceptru Habsburgic aceşti bărbaţi se aprinseră de dorul a transplanta roadele civilizaţiunii în cultura noastră naţională, de dorul ca neamul românesc să fie pătruns în mersul lui de dezvoltare de geniul culturii proprii, ca întreaga noastră viaţă să străluciască în farmecul şi mândria culturii naţionale.

Năzuinţa lor asociată de un zel neobosit culmina în nobila intenţiune de a

îndători forţele intelectuale ale poporului nostru la muncă serioasă pentru ca să ajungem a ne bucura de reprezentanţi vrednici în toate breslele şi stările din ţară.

Domnilor! Astăzi după un timp atât de îndelungat, privind în urma noastră, nu cred că putem susţine cu toată tăria convingerei noastre, a fi lucrat cu deplină credinţă întru realizarea acestor frumoase probleme.

Nu avem cuvânt a ne plânge că n'am fi avut bărbaţi cu minte luminată, care să fi plecat pe calea desemnată de acei fii demni ai naţiunii noastre, dară nu toate încercările făcute de ei pentru a închea forţele capabile ale neamului nostru la muncă românească au fost încoronate cu succes.

Lovindu-se ca toate întreprinderile noaue de greutăţile indispensabile ale începutului, multe din ele n'au putut să ajungă la realizare şi numai o modestă parte a isbutit să se înalţe în adevărate focare naţionale dela care să se reverse măcar o parte din binele dorit asupra sărmanului nostru popor.

Ca primă societate românească fundată pe principiile binecuvântate de marii noştri antecesorii se ridică la 19 Aprilie 1862 »Reuniunea română de leptură« în Cernăuţ, »Societatea pentru cultura şi literatura română« de astazi.

Menită pentru a răspândi cultura naţională şi a desvolta simţul curat românesc în păturile cele mai largi ale societăţii noastre, ea s'a pus în serviciul celei mai sfinte cauze, ce poate să preocupe suflarea românească.

Desfăşurându-se stindardul, ca prin ştiinţă şi cultură să ne afirmăm mai bine ca popor cu vitalitate, ea a cuprins dejă în anul 1865 în chemarea sa înaltă atribuirea de burse şi ajutoare către tineretul râvnitor eşit din sinul poporului nostru.

Dar prea curând s'a arătat că cei mai mulţi şi mai apţi fii ai neamului sunt opriţi în avântul lor prin sărăcia şi mizeria care-i ţinea locului închizându-le calea spre lumina dezvoltării intelectuale.

Astfel s'a simţit din zi în zi tot mai mult necesitatea unei instituţiuni care să înlătore spinii mizeriei din calea tinerimei noastre şi să-i deie posibilitatea a se adăpa la izvorul nesecat al ştiinţei şi culturii.

Şi bunul creator care i-a hotărât poporului român să joace şi el un rol în planul providenţei sale, nu ia refuzat în aceste momente de grea încercare scutul său ocrotitor.

inteligenta oraşului apropiat o respectară. Nici nu se putea altfel! Căci Safta chiar la prima vedere ere simpatică şi îi insufla încredere, de nu chiar respect. El ascultă pulsul şi o căută la piept cu un instrument, în fine prescrise tratamentele necesare. Tanasă, care era de faţă la cercetarea medicală, îl însoţi pe medic până la porţiţă. Când ajunseră aici, Tanasă începu: »Oare a da Dumnezeu, domnu doftor...

Medicul îl intrerupse, căci deja în casă observase ochii cercetători ai lui Tanasă, parcă ar fi voit să iutrebă în fiecare moment, ce va fi soarta bătrânei, şi-i zise, privind iute prin toată ograda şi oprind ochii la teul cel bătrân în faţa casei: »Tanasă, nu este leac în lume pentru baba. Când frunzele acestui tei vor căde îngălbenite la pământ bătrâna va muri!« Apoi îndreptându-şi cu un gest de nepăsare ochelarii încălecaţi pe nas se urcă iute în trăsura. Viziteul dădu bici cailor. Un nour de praf îi învăli. Când dispăru trăsura cu medicul, Tanasă zări pe Ion

şi Florica în drum. Copiii văzând pentru prima oară o trăsură de oraş, ieşiră în drum şi admirară tot timpul, cât medicul căutase pe bunica, mândria acestui ne mai văzut miracul, înainte de toate le plăcură roatele, cari stecliau aşa de frumos în luciul soarelui apunând!

IV.

Trecură luni. Tot satul răsuna de chiotele ţărănimii, căci recolta în toamna asta era aşa de frumoasă cum n'a mai fost de 40 de ani. Acum 40 de ani, susţineau moşnegii satului, era belşugul de merinde tare mare, căci multă ploaie şi regulată trimetea bunul Dumnezeu pe atunci oamenilor. Dar şi oamenii erau mai buni şi cu mai multă teamă de Dumnezeu decât în zilele noastre.

Şi Tanasă adusă toată pânea de pe câmp acasă şi hambarele erau pline, numai câteva căruţe cu paie rămaseră în ţarină. S'a întârziat sermanul puţin cu lucrările la câmp şi nici arătura pentru iarnă n'o putea face, căci îi era grijă de

soarta »mătuşi«. Sărmana a fost acum ca schimbarea anotimpului prada unui recent şi grav acces de ftizie şi chiar megieşa Ruxandra, cea mai de frunte cunoscătoare de leacuri şi buruiene, zise că »nu mai are zile bune mătuşa!«

Era o zi rece de toamnă. când această veste izbitoare se lăţi în tot satul. Un vânt aspru se ridică şi cutreerând recoros câmpiile, cari încunjurau acest sătcel de munte, scutură fructele şi poamele de pe pomi. Tanasă ocupat cu tratamentul bătrânei uită de îngrijirea copiilor şi chiar dela răsăritul soarelui ei nu mai erau în casă. Cam pe la amezăzi bătrâna trăgea de moarte şi dori să mai vadă odată puşorii săi, copiii să-şi mai strângă odoarele la piept şi să-i sărute obrăjorii. Tanasă alergă iute în curte, să cheme copiii — dar nu-i găsi nicăieri. Cutreeră grădina şi hambarele — dar înzădar. Şi acum se reîntoarce şi urcând prispa casei voi să-i mai strige pe nume, când deodată i-se desfăşură un tablou bizar înaintea ochilor. Neno-

rociţii copii observând că frunzele teiului celui din faţă au început a căde la pământ se suiră în copac de cu vreme, ca să neutralizeze asprimea naturii! Ioan şăzu răzimat de o ramură trainică şi lipia cu clei de făină de grâu frunzele, pe cari i-le oferi Florica având sinul plin de foi oflitate culese de pe jos.

»Tanasă, când frunzele acestui tei vor căde îngălbenite la pământ, atunci bătrâna va muri!«

Din fundul satului se auzia vocea plângătoare a clopotelor dela biserică!..

În adunarea generală din 28 Martie 1896 membrii Societăţii pentru cultura şi literatura română votează ca din inspirare dumnezeiască cu o vie insufletire activarea unui internat de băieţi români în capitala Bucovinei.

Un apel călduros adresat poporului român ca să-şi pună umăr la realizarea acestei idei pornită din cea mai ardentă necesitate a aflat cel mai viu şi sincer resunet.

Conduc de cele mai generoase sentimente, pătruns de focul sacru al iubirii de neam şi moşie a adus aproape tot Românul acestei terişoare, serman şi bogat obolul său ca să creeze aceasta vatră naţională.

Deja la 1 Septembrie acestui an ea a strâns în jurul său o parte frumoasă a tinerimii noastre lipsită de mijloace. Era un frumos început, dar cu durere insuficient.

Sermanii fii ai poporului nostru! Câţi dintre ei cerând intrare în noul institut pentru a căuta prin şcoli armele civilizaţiunii pentru ei şi poporul, care sunt chemaţi să-l apere au fost respinşi de lipsă de spaţiu dela binefacerea acestei creaţiuni nobile.

Graţie munificenţei laudabile dietei noastre provinciale, care a dat ascultare vocii neamului insetat de cultură, societatea a izbutit să înlăture o parte din acele inconveniente sfâşietoare şi multămită lui Dumnezeu, ea inaugurează cu ziua de astăzi din nou activitatea acestui institut după ce l-a pus şi întocmit într-un raport mai corăspunzător cu trebuinţele ce le avem.

Iubiţilor elevi! De astăzi înainte se vor pute strânge la acest altar sfânt a culturii noastre naţionale şi ceilalţi fraţi ai voştri cari poate fără acest ajutor ar fi rămas în tină şi întunec.

Părinţii voştri iubitori de neam au înţeles glasul bărbatilor de încredere şi mulţi dintre ei au depus numai cu mari sacrificii obolul lor pe altarul speranţelor frumoase, ce le nutresc dela voi, generaţia noastră viitoare.

Țineţi în minte, că şi cel mai mic sacrificiu, ce s'a adus pentru înălţarea acestui institut grandios a fost pornit din dorinţa febrilă, ca să ajungeţi a fi o falangă de apărare naţională a drepturilor noastre periclitare.

La vatra familiară, pe băncile şcolare, în forul publicităţii, în templele ştiinţelor şi ale artelor, în pace şi în război, în saloanele boierilor şi în coliba cea de pe urmă a iubiţilor noştri ţărani, în rugăciunile sfinte cu bunul Dumnezeu şi în conversaţiunile cele mai tainice ale inimilor voastre ori şi când şi ori şi ude, iubiţi şi păstraţi limba şi cultura noastră naţională.

Aceasta este respalata, ce vr-o cere neamul pentru munca ce a depus o întru îngrijirea voastră şi întru înflorirea neamului, de care facem parte.

După terminarea vorbirii dlui Dori Popovici a fost cântat de cântă corul internatului »Deşteaptă-te Române«.

(Va urma).

Noii inspectori şcolari ai ţării.

Acum puţine săptămâni în urmă, numirea celor 3 inspectori şcolari ai ţării a devenit perfectă. Pentru Românii este numit d-l Dionisie Simionovici, pentru Germanii d-l Dr. Alfred Pawlitschek, pentru Rutenii d-l Omelian Popowicz. În loc de un inspector, avem acum trei, şi cu acest fact s'a terminat epitropia unui inspector străin asupra şcolilor româneşti, epitropie

care a adus foarte multe rele populaţiunii româneşti din Bucovina şi şcolilor ei, şi care decenii întregi a oprit în loc şi a zugrumat avântul cultural al Românilor bucovineni. Toate năzuinţele şi toate silinţele Românilor de a-şi ridica nivelul cultural prin şcoli naţionale româneşti, se sfărâmau de rezistenţa răuvoitoare a inspectorului străin.

Acum începe deci o eră nouă în descoltarea culturii româneşti în Bucovina. Nu cerem noului inspector român nici protecţiuni nici hatâruri; cerem însă ca elementul românesc de la şcolile din Bucovina — profesori şi elevi — să-şi aple în fine o apărare energică în activitatea românească a noului inspector român. Cerem ca şcolile şi cultura românească să-şi aibă acuma un apărător ferm şi hotărât în persoana inspectorului român. Cerem ca elementele bune să-şi găsească un scut nepărtinitor, iar cele şovăitoare şi rele să fie aduse în chipul cuvenit la calea adevărată a muncii cinstită şi a împlinirii datorinţelor. Cerem în fine ca orice atac ostil îndreptat în contra şcolilor româneşti — ori din care parte ar veni — să se frângă de bărbăţia şi voinţa hotărâta a noului inspector român, şi relele şi nedreptăţile ce le-a suferit până acuma poporul român pe terenul şcolar, să fie înlăturate şi schimbate spre bine.

În acest sens asigurăm pe noul inspector român de sprijinul şi concursul nostru neobosit, şi-l rugăm în acelaşi timp să primească felicitările noastre.

Banca ţării.

I.

Numai de tot puţini vor fi existând azi în ţărişoara noastră, cărora să nu le fie cunoscut că în Cernăuţ — în capitala Bucovinei — pe strada domnească, există un institut, care poartă frumosul nume „banca ţării” şi care are menirea principală şi mult frumoasă de a ajuta ţăranului lipsit de mijloace, ca să rămână şi mai departe stăpân al pământului, ce l'a moştenit.

Întru cât şi-a împlinit până acu acest institut menirea sa, o ştiu sigur destul de bine aceia, pe cari i-a mânat nevoia să urce plinii de nădejde scările cele multe depe strada domnească şi să coboare apoi aceleaşi scări cu capul plecat şi măhniţi în suflet.

Ştiut este, că multe speranţe au fost legate la timpul său de banca ţării. Istoria e însă veche. — Din mii de catarguri, ce părăsesc marurile, pe cele mai multe le sparg vânturile, valurile.

Înainte de ce vom întreprinde să introducem pe cetitorii noştri în misteriiile băncii ţării, arătând totodată şi cauzele nenumăratelor neajunsuri ale acestui institut, vom să ne ocupăm mai întâi de menirea institutelor de credit în genere, precum şi cu acele momente, cari au dat la timpul său naştere astorfel de institute.

Întrând în discuţie meritorică, fireşte că am pute începe cu acele timpuri, pe când omul se nutrea într'un mod de tot modest cu fructele pomilor şi cu alte ierburi, şi-şi învălea corpul său cu frunze sau cu blanele fiarelor repuse şi pe când

nu avea alte trebuinţi, decât acele, cei da în abundenţă pământul încă neistovit.

Epoca de aur e însă pentru noi copii pământeni ai secolului douăzeci numai un basm frumos din vremurile vechi şi voind noi să fim actuali, vom începe cu acele timpuri, când numai cu muncă destoinică îşi putea asigura omul mijloacele necesare de subsistenţă. Epoca aceasta e epoca comericiului, industriei şi a economiei raţionale. O treime de noţiuni, din care fiecare în parte pusă în praxă e unic în stare să facă posibilă existenţa omului.

Mai există însă şi o altă darăveră. Aproape zilnic avem ocaziunea să cetim prin jurnale, că comericiul stagnează, industria nu prosperează, şi că prin economie ajunge omul la sapă de lemn. Ce e cauza?

Răspunsul general: Lipsa de bani!

Ca şi sângele în corpul omeneş, o astfel de însemnătate are azi şi banul în viaţa omenească. Şi precum există între oameni fiinţe sănătoase şi bolnave tot aşa putem afla între comercianţi, industriaşi şi între economi oameni, cărora li merge bine şi cari prosperează în întreprinderea lor, iar pre alţii, cari merg calea racului. Primii au bani suficienţi eventual prea mulţi, neştiind ce să facă cu superfluul, pe când ceilalţi îşi bat înzădar capul, cum să-şi acvireze vr'o doi trei bani spre a putea prolonga existenţa proprie şi a familiei lor.

Abundenţa pe deoparte şi lipsurile pe de altă parte au existat şi în timpurile de mai înainte şi numai acestor două momente din viaţa omenească avem să atribuim, că în decursul vremurilor a venit la iveală noţiunea creditului, care a fost pusă în praxă la început astfel, că persoane particulare înzestrate cu bani mulţi împrumutau prisosul lor celor lipsiţi. Împrumuturile aceste fireşte că nu se făceau cu scopul de a ajuta pre cei lipsiţi, ci aveau în vedere numai interesul de profit al celor bogaţi. Neexistând în timpurile de mai înainte legi contra cămătăriei (uzurei), e natural că bogataşii nu aveau de loc muştrări de cuget, căutând să tragă foloase cât se poate de mari din împrumuturile acordate celor nevoiaşi.

Exploatarea nemiloasă din partea bogătaşilor a dat deja în evul mediu naştere aşa numitelor tovărăşii de meseriaşi, cari aveau între altele de scop şi acordarea de împrumuturi la membri, înlesnindu-li astfel pe deoparte executarea meseriei lor şi scutindu-i pe de altă parte de exploatarea bogătaşilor.

Timpurile următoare au dovedit însă, că aceste tovărăşii nu au putut satisface necesităţile date prin referinţi, de oarece creditul acordat era mărginit numai la membri şi astfel a devenit mai târziu necesară înfiinţarea caselor parsimoniale urbane.

Pe când la tovărăşii garanţa era dată de cântă membrii particulari cu credit de tot mărginit, era prosperarea caselor parsimoniale asigurată prin garanţa comunităţii unui oraş.

Fireşte, că pe lângă casele parsimoniale nu au încetat să existe şi bănci private, uzurare, cari exploatau şi mai departe pre cei lipsiţi

prin procente mari şi aceasta cu atât mai uşor, de oarece casele parsimoniale împrumutau bani numai la membri, civi ai oraşului respectiv şi nici nu dispuneau de sume atât de mari, încât să poată satisface trebuinţele tuturorora.

Mai ales populaţia dela ţară era lăsată cu totul pradă samsarilor şi cămătarilor, cari nu se sfiau să iee dela bietul ţăran ca camătă adese chiar o sumă înzecită a capitalului împrumutat, aşa că ţăranul trebuia în scurt timp să-şi piardă astfel întreaga sa avere.

Atât statul cât şi comunităţile aveau deci un interes deosebit de a scăpa populaţiunea de acest neajuns, care periclită întreaga populaţiune rurală. Se căuta deci un remediu, care ar fi fost în stare să saneze acest rău. Remediu căutat a fost aflat în crearea băncilor menite de a acorda pe lângă credit personal şi credit ipotecar. Întru cât şi-au împlinit aceste instituţiuni misiunea lor o putem vede din faptul că primul institut de acest fel în Bucovina, banca rusticală bucovineană, după o activitate de tot dezastroasă pentru populaţiunea rurală, a trebuit desfiinţată, deoarece sa documentat ca un institut, ce camătăria mai rău decât cei mai mari cămătari. Pe deoparte referinţele descrise mai sus, pe de altă parte faptul că populaţiunea dela ţară era lipsită de ori şi ce credit şi prin urmare în pericol de a-şi pierde întreaga avere, a trebuit să dea naştere la crearea institutelor de credit cu garanţa ţării. La crearea astorfel de institute a contribuit şi faptul, că garanţa, ce o dă o ţară întreagă, e mai valoroasă decât garanţa unui oraş sau a unei localităţi singuratică şi prin urmare şi procurarea mijloacelor necesare de credite mai uşoară.

Ideea pentru crearea institutelor de credit ale ţării a emanat totdeauna ori de la reprezentanţa ţării ori dela singuraticii deputaţi; dar nici când reprezentanţa ţării nu a păşit la crearea astorfel de institute fără să fi esaminat mai înainte în modul cel mai minuţios referinţele populaţiunii din punct de vedere naţional-economic. Creându-se deci în alte ţări astfel de bănci s'a constatat mai întâi mărirea lipsei de bani, apoi cauza acestei lipse şi în deosebi ori de lipsa aceasta nu e artificial produsă şi ori de e constantă ori numai transitorică; asemenea s'a constatat ori de lipsa de bani priveşte mai mult pe economi, industriaşi sau comercianţi.

Constatarea acestor împrejurări a urmat astfel, că adunându-se mai întâi materialul statistic, s'a studiat la economi mărirea proprietăţii şi a datoriiilor ipotecare, apoi mărirea datoriiilor personale, respective a creditului personal al fiecărui individ, precum şi valoarea proprietăţii.

În modul indicat s'au făcut studii detaliate şi în privinţa stării materiale a comercianţilor, meseriaşilor şi industriaşilor şi s'a cules material abundat, care dă o icoană fidelă despre starea economică a respectivei ţări. Chiar şi privitor la modul de plată au fost făcute studii detaliate, de oarece şi acest factor joacă un rol însemnat şi mai ales la acele institute de credit, cari nu dispun de bani proprii şi

sunt silite să-şi procure banii necesari pentru acordare de împrumuturi din alte locuri. Şi de plasarea scrisurilor ipotecare, pe cari institutul respectiv de credit avea să le emită, s'a purtat grijă şi anume astfel, că institutul de credit se punea în legătură cu alte institute mai mari de credit, dela cari primea apoi în schimb pentru scrisurile emise banii necesari.

Înainte de ce emitea un institut, de credit scrisuri, fireşte, că constata mai întâi, cam cât de mari sume vor fi necesare pentru acordarea împrumuturilor.

Şi siguranţa pupilară a scrisurilor emise a trebuit să fie introdusă şi anume din cauza, că cauziunile, vadiile etc. la furnizări erariale, fundaţiuni şi altele se depun numai prin scrisuri cu siguranţă pupilară. Abia după ce au fost constatate şi stătorite toate detaliurile mai sus amintite, au fost în stare comitetele ţărilor să porceadă la crearea unui institut de credit. În acest mod au fost şi create băncile ţării în alte provincii.

Cum s'a creat banca ţării la noi în Bucovina, vom discuta în numărul proximo.

== Anunţ == redacţional.

„Apărarea Naţională”

apare, pentru-că necesitatea ei e simţită în general; ea trebuie să apară mai întâiu spre a aduce lumină în tabăra română, căci fără lumină suficientă nu e posibilă operaţia ce trebuie făcută în corpul nostru naţional;

„Apărarea Naţională”

apare şi intenţionează consolidarea tuturor Românilor bucovineni sub un unic drapel naţional; ea va apăra şi reprezenta tot atât de bine interesele învăţătorimii ca şi pe cele ale preoţimii, ale funcţionarilor ca şi pe ale gospodarului rural, în scurt ale tuturor fiilor naţiunii româneşti fără deosebire de starea socială şi fără alte considerări.

„Apărarea Naţională”

va fi purure expresiunea cea mai fidelă a voinţei nefalsificate a poporului şi a neamului românesc din această ţară; ea nu stă în serviciul nici unui partid politic şi nici nu este patronată de nime, dar nici subvenţie nu primeşte din nici o parte şi de aceea tot Românul, care doreşte un progres neamului său să sară în ajutor acestei întreprinderi pornite din cea mai curată înşufleţire.

„Apărarea Naţională”

îşi deschide coloanele pentru toţi scriitorii şi corespondenţii naţionali, invitându-i să nu întârzie a o sprijini din răspuseri cu concursul lor.

Români bucovineni! Grupaţi-vă cu toţii în jurul acestui ziar naţional!

Deci înainte cu încredere în Dumnezeu şi sântenia cauzei ce o reprezentăm!

Preţul de abonament: Pe un an 24 cor.

:: Pentru amployaţi până'n rangul zece, pentru cooperatori şi învăţători 12 coroane.

Pentru poporeni 6 cor.

Ştiri locale şi din ţară.

Ştire personală. Toţi deputaţii ţărăneşti, afară de deputatul V. Simionovici, au fost la sfinţirea Internatului român — absenţi....

Săntirea palatului Justiţiei. Dmîncea în 7 Octomvre a. c. va afla loc săntirea noului palat de justiţie. Săntirea va fi săvârşită la oarele 2 p. m. de către I. P. S. S. metropolitul Dr. Vl. de Repta, la oarele 3 1/2 p. m. de către prelatul Iosif Schmid, prelatul Kapetan Kasprovicz şi prelatul Călestin Kosteckî, la 4 1/2 p. m. de către seniorul Iosif Fronius şi la oarele 5 p. m. de către rabinul Dr. Iosif Rosenfeld. La săntire va participa şi preşedintele curţii de apel cav. de Tchornicki, care soseşte din Lemberg la Cernăuţ în 7 l. c. şi va descinde la preşedintele ţării Dr. Bleyleben.

Dela direcţia bunurilor. Aflăm din sorginte sigură, că inspectorul domeniilor fond. relig. dl Z. Trinks, care se află actualminte din cauza boalei sale în concediu mai lung, voieşte să treacă în luna viitoare la pensie. Dl inspector Trinks a fost în tot timpul activităţii sale un funcţionar obiectiv şi fără colorit politic. Să soneşte însă, că ca urmaş al dlui Trinks să fie luat în vedere un funcţionar, care nu ne dă de loc garanţa, că va fi destul de obiectiv mai ales faţă de arăndaşii români. Aducem aceasta la cunoştinţa celor competenţi.

Limba română în palatul justiţiei. Falnic se înalţă în fosta piaţă a Elisabetei mândrul palat al justiţiei, constituind o înjustiţie gravă faţă de poporul român. Aflându-te în el te-ai crede în centrul Germaniei; toate inscripţiunile sânt în limba germână, şi nu ai pute să spui că te afli în chiar însăşi capitala unei ţeri româneşti. Limba română e exterminată cu desăvârşire. Ţăranii români, cari nu ştiu ceti şi vorbi nemţeşte, răţesc înzădar prin cele coridoare lungi şi late, şi până când un milostiv străin se îndură să-i dea explicaţiile necesare, termenul stabilit, la care trebuia să se înfăţişeze, a trecut, şi el se trezeşte condamnat în absenţă, deşi de oare întregi răţăceşte el în palatul justiţiei. În numele poporului românesc şi în baza drepturilor istorice ce le avem, cerem ca toate inscripţiunile de pe pereţi, uşe şi fereşti să se facă şi în limba românească.

Excursiunea reuniunii silvicultorilor bucovineni la expoziţia din Bucureşti. În 10 Octomvre va pleca cu trenul accelerat la oarele 6 din Burdujeni peste Sinaia reuniunea silvicultorilor din Bucovina la expoziţia din Bucureşti şi participantii vor vizita apoi şi Constanţa. Până acum sau anunţat la aceasta excursiune numai de tot puţini silvicultori

români. Ne anunţându-se mai mulţi vor avea în ori ce caz cam rea părere fraţii din Bucureşti despre fondul gr.-or. din Bucovina.

Introduceri nouă de comunicaţie. Ministerul c. r. de comerţ a încuviinţat constuirea unei reţele telefonice în Suceava, care preste scurt timp va fi legată cu reţelele din Storojineşti şi Cernăuţi precum şi cu reţelele din Lemberg şi Viena. Avântul ce l'a luat în timpul din urmă mijlocul acest de comunicaţiune, până acuma atât de neglijat, este în mare parte meritul şefului suprem al poştelor din Bucovina, al consilierului aulic Poşch. Şi de astă dată a documentat acest şef că promovarea intereselor comune constituie una din grijile sale principale. Dela sosirea sa în ţara noastră numărul oficiilor poştale cari se activează prin comunele mai mici, sunt aşiderea creaţiunea sa. Dar nu numai pentru sporirea oficiilor grijeşte acest şef după putinţă. căci pretinde dela acestia şi cunoaşterea limbii poporului. Se n'ălege, că acest lucru e greu de săvârşit deoarece e plină Bucovina de funcţionari poştali străini, cari nu cunosc de loc limba poporului. Spre a elimina aceste neajunsuri a primit dl Poşch 14 băeţi români în calitate de impiegaţi poştali, ar fi de dorit, dacă şi alţi sefi ar urma acestui exemplu.

Isprăvile directorului bănci raiffeisiane din Cuciurmăre. Ni-a sosit o corespondenţă mai lungă din Cuciurmăre, în care e descrisă activitatea dezăstroasă a directorului băncii raiffeisiane de acolo Ioan cav. de Cuperancu. Din lipsa de spaţ nu putem da loc corespondenţei primite, ne rezervăm însă să discutăm referinţele de tot deplorabile din Cuciurmăre în unul din numerile viitoare. De astădată atragem numai atenţia centralei băncilor raiffeisiane şi a comitetului ţării asupra neordinei, ce domneşte la banca numită. Totodată aflăm din isvor autentic, că dl Cuperancu, incurajat de protectori săi, a alergat pe la toţi consilieri consistoriali, căutând să submineze cu fel de fel de iscodituri pe coperatorul din Cuciurmăre Ioan Vorobchievici, care are defectul a fi român bun şi sincer neaccessibil pentru idealurile nutrite de clică d-lui Cuperancu. Sperăm, că consistoriul va observa deplină obiectivitate faţă de înegririle d-lui Cuperancu şi ale clicii sale şi nu va lua nici o hotărîre defenitivă, până nu se va convinge despre adevărată stare a lucrurilor.

Serata abiturienţilor români din Suceava. Joi la 4 Octomvre a. c. a aflat loc la Suceava o serată aranjată de către abiturienţii români din Suceava sub preşedenţia de onoare a harnicului profesor Iancu Nistor. Serata a reuşit splendid. În numărul viitor vom publica un raport detaliat.

Din incidentul zilei onomastice a Majestăţii Sale sau săvârşit Joi în 4 l. ci în toate bisericile din Cernăuţi servicii divine, la cari au asistat reprezentanţii tuturor autorităţilor din loc.

Primarul oraşului Viena Dr. Lueger s'a îmbolnăvit înainte de câteva zile. După ştirile ultime aduse de »Deutsches Volksblatt« e înlăturat însă ori şi ce pericol.

Din secţia pentru reforma legii electorale. Deputaţii aleşi în secţia pentru reforma legii electorale petrec deja de două săptămâni în Viena, luând parte la consfăturile din chestie. În zilele din urmă au fost intrerupte consfăturile aceste prin o afacere de tot penibilă petrecută între contele Steruberg şi deputatul ţărănesc Aurel Onciul. Anză la aceasta au dat nişte pălmi, cari să le fi primit ultimul înainte de vr'o câte-va luni.

Deputaţia polonilor bucovineni la ministru prezident Beck. Înainte de puţine zile s'a prezentat la ministru prezident o deputaţie a Polonilor din Bucovina condusă de deputatul Bohasiewicz, cerând un mandat polon. Ministrul prezident a promis, că va ţine cont de aceasta justă cerere.

Ştiri de moarte. În 4 Oct. a. c. a re-pausat în Volovăţ doamna Teodosia Coca, maica consilier. consistorial dlui Calistrat Coca. Defuncta a ajuns

etatea înaltă de 79 ani. Inmormântarea a fost săvârşită în Volovet de către archipresvit. Constantin Tarangul asistat de exarchul Melitru Anonovici, parohul George Polonic, adm. paroh Emilian Vasilovschi, vicar paroh. Constant. Ureche, arhiediacon. Mihai Ursuleac şi protodiacon. Mihai Boca. Condolenţele noastre cele mai sincere.

Dela teatrul orăşănesc. Sezonul din acest an a început Dmîncea în 30 Sept. Reprezentanţele au fost inaugurate cu piesa studenţiască de Ferd. Wittenbauer »Filia hospitalis«. Directorul Ranzenhoffer a compus pentru sezonul acesta un repertuar bogat de novităţi totodată a aquirat şi puteri nouă, cari şi-au probat deja talentele lor pe alte scene. Până acu au fost reprezentate cu succes strălucit următoarele piese: Filia hospitalis, Gasparone, Der Meister, Zwei glückliche Tage, Die Ehre. Azi se va reprezenta la oarele 2 Hamlet, ear la oarele 7 »Die Schützenliesel« de Eysler.

Ştiri din lume.

Moş Ciocărlan în Bucureşti. Înainte de şese ani, când a fost reprezentat pentru prima dată »Moş Ciocărlan« al dlui Tudor Flondor pe scena din Cernăuţ, sau grăbit toate jurnalele locale să apretzeze într'un mod plin de elogi compoziţia aceasta naţională şi toţi, cari au avut fericirea să participe la reprezentările date, au plecat încântaţi şi plini de entuziasm. În luna August anului trecut au avut şi fraţii nostri Transilvăneni ocaziunea să-l vadă pe »Moş Ciocărlan« pe scena din Sibiu. Cu cât de mare însufleţire a fost primit »Moş Ciocărlan« de fraţii nostri, o ştiu aceia, cari au cetit la timpul său rapoartele de peste hotare. În Bucureşti a domnit cu ocaziunea reprezentărilor date înainte de două săptămâni în teatrul naţional aceeaş însufleţire. Din jurnalele bucureştene aflăm, că sau dat cinci reprezentări. La prima reprezentare a participat şi regina Elisabeta, aplaudând încântată. Reprezentanţele din Bucureşti s'au dat de către choral din Sibiu cu concursul dlui Gregor Pantazi.

Darul Romei. Înainte de două săptămâni a trimis cetatea Roma fraţilor noştri din Bucureşti un dar frumos pentru expoziţie şi anume o copie turnată în bronz a lupoaicei cu cei doi copii Romulus şi Remus. Originalul se păstrează în Roma în mare cinste ca o scumpă amintire întemeierii ei şi a neamului roman prin cei doi copii ai Reii Sylvia şi ai zeului Marte. Darul acesta a fost adus la Bucureşti de către viceprimarul din Roma Sann Martino, din incidentul serbărilor, ce s'au aranjat în onoarea înaltului oaspe din Italia în Arenele Romane din Bucureşti, sau expedit şi telegrame la adresa regelui Carol şi a regelui Victor Emanuel. Prin vorbire ţinute a fost pecetluită şi mai viu înfrăţirea gîntei latine.

Bibliografie.

Au apărut:

»Junimea Literară«. Anul III. Nr. 8 şi 9. Sumarul: George Tofan, Cursuri universitare feriale. — V. Huţan, Din depărtare (versuri). — Liviu Marian, Un vis. N. Dracinschi şi G. Rotică, În amurg (versuri de Th. Storm, trad.) — S. Fl. Marian, Palma vornicului. — Leandru, Cântec (versuri). — H. P. Petrescu, O fotografie (schiţă). — V. Loichiţă, Dureri tăceţi (versuri). — N. Dracinschi, Fereastră largă mi-o deschid (versuri). — Ion Dragoslow, Toamna, (schiţă). — G. Rotariu-Rotică, Linişte, cuvântă Mare! — Isidor Ieşan, Români din Serbia. — S. Marian, Fraţii (baladă pop.). — D. Dan, Înfaşatul la Români din Bucovina. — Ionel Lucifer, Mireasa visărilor mele (versuri). — Nicu, Nalbă, B. Bjömson). — V. Loichiţă, Pe cărarea dintre brazii (versuri). — Leandru, E în toiul verii calde (versuri). — Aspasia Luţia, Coşbuc şi Goga faţă de poporul român (conferinţă). — Leandru, Dor (versuri). — Poezie populară cul. de Ionaşcu. — Lili, Adieri trad. din Peter Rossegger (Mahunungen). L. M. Oceanul (după W. Müller v. Königs-vin-stein). — Gh. Crăsnianu, Cronică. — George Codreanu, Dări de samă.

Possibilitatea este dată tuturor a obține cei mai frumoși, cei mai albi și cei mai sănătoși dinți prin **întrebuințarea cremei**

„**Matador**“ PENTRU DINȚI ALUI **Müller**

sau prin întrebuințarea pastei pentru dinți „**Matador**“, cari ambele sunt prin efectul lor antiseptic-aromatic cel mai bun și cel mai recomandat mijloc pentru curățirea dinților.

Se capătă în tot locul crema »**Matador**« în tube à 30 și 50 bani, pasta »**Matador**« pentru dinți în sticle à 1 cor.

— Tubă de probă gratis. —

DEPOSITORI:

Josefy și Müller

drogărie, Cernăuț (Bucovina)
strada primăriei Nr. 4.

Am onoarea să aduc la cunoștința p. t. publicului, că

PRĂVĂLIA mea de MEZELURI

se află în

strada domnească Nr. 12

și atrag totodată atenția, că am restaurat în timpul ultim cu totul localul meu, asigurând astfel onoraiilor oaspeți toate comoditățile.

Lumină electrică. — Incăperi mari.

Cel mai mare asortiment de cașcavaluri și brânzeturi. Cele mai ales feluri de pești marinați și afumați. Ceaiuri veritabile rusești. Sticle originale de vinuri roșe și albe veritabile de Rin și Bordeaux.

Pururea șuncă proaspătă de Praga.

Cu destinsă stimă **EMIL BLAIM.**

Înființată la anul 1812.

Prăvălie de coloniale, vinuri și mezeluri

Înființată în anul 1812.

Stefan Gaina (mai 'nainte Anton Tabacar și Gaina)

Cernăuți, piața principală Nr. 10.

Recomandă depoul său bogat de vinuri

austriace, ungare, românești, franceze, spaniole și germane.

Specialități de vin foarte vechi de Tokay.

Esențe de vin și de Champagne original frances dela Pommery

și Greno, Mumm și Comp.,

Hadsiek și Comp., Roederer, Moet și Chandon, Veuve Cliquot etc.

Singurul depou de **COGNAC** veritabil frances dela Josef

Hennessy Co., J. F. Martell și Co., A. G. Menkow, Barnett și fii.

Rum și **Arac** original vechiu de Jamaica. **Liquere** și

Rosoglie din Amsterdam și indigene,

Bere varitabilă engleză Imperial-Porter, de Saybusch, Pilsen, Okocim și **bere de export** din berăria Steiner în Cernăuți, toate în șipuri originale.

Depou capital de toate apele minerale cele mai proaspete.

Pentru primăvară: **Tot soiul de semințe pentru economie**, semințe de iarbă, legume și flori.

Tot soiul de făină, păstăioase, victualii, zilnic unt proaspăt dela munte, brânză și copturi de tot felul.

Unicul depou al fabricii de argint-China a lui Christofle.

Leon Weiss

Cernăuț, strada Templului Nr. 6.

Local de barbirit și frizat

Serviț prompt.

Subsemnatul are onoarea să recomande mult stimaților preoți Atelierul său pentru

Confecționarea hainelor preoțești

și a ornatelor, precum și a hainelor civile și uniforme

Comandele se efectuează cu multă precizie. — Comandele din provincă efectuează prompt. — Drept măsură poate servi și o haină veche.

Possibilă și solvarea în rate lunare.

cu distinsă stimă

Isidor și Juda Ziegler.

Cernăuț, strada pietrelor Nr. 9.

„Prăvălia românească“ în Cernăuț

societate cooperativă de consum a Românilor din Bucovina, asoc. reg. cu gar. lim.

Piața principală Nr. 3 (Palatul național).

Cumpărați numai

În prăvălia românească se capătă ori ce feliu de băcâni precum victualii, delicatose, vinuri moldovenești, ungurești, austriace și italiene, ceaiu de »Caravană«, ceaiu »Popoff«, rum veritabil de Iamaica și Cuba, bere de Pils, Ococim și din Cernăuț. Depou bogat de zaharicale și turtă dulce, copturi pentru ceaiu și cafea din renumitele fabrici Cabos și Fürth etc. etc.,

Cel mai bun humbăcel pentru țesut se capătă în pacheturi (pacari) și poartă marca »Crucea roșă« ori »Steaua roșă« și e fabricat din cel mai de frunte material adus de-adreptul din America. Acest

humbăcel se țese foarte bine, el nu se rupe așa lesne ca alte feluri de humbăcele (pe jumătate putrede) și dă o țesătură tare, frumoasă, durabilă și de tot netedă.

Prăvălia românească!

Se primesc zilnic părtași. Părtașia e de 10 coroane și taxa de înscriere 2 cor.

Magazia „La favorit“
David Seinfeld

Cernăuț, piața principală Nr. 6

recomandă onoratului public depoul său cu articole de modă pentru domni și anume:

Albituri pentru domni, gulere, gilete, mantale de ploaie, manșete, cravate, cofere pentru călătorie, ghete, galoși, giământane.

PLAITE și UMBRELE.

Pălării, mănuși și articoli de bijuterie.

Prețurile fixe sunt evidente pe fiecare bucată.

Insoțirea de păstrare și credit pentru Cernăuț și suburbii

însoțire registrată cu garanță nemerginită

strada domnească 12, CERNĂUȚ, strada domnească 12

primește depuneri cu

6%

și dă membrilor împrumuturi cu

7 $\frac{1}{2}$ %.

Oarele de birou:

==== In zile de lucru 4—5 p. m. — Duminică 4—6 p. m. ====

Reiner Wolf

strada templului Nr. 6.

Vinuri veritabile moldovenești, ungurești, austriace, italiene etc.

Bucătărie românească.

==== Prețuri moderate. ====

Café L'Europe

proprietar **Salo Stern**

Local înzăstrat cu toate comoditățile.

Loc de întâlnire al societății de elită din Cernăuț,
îndeosebi și al Românilor.

Toate jurnalele nemțești din țară și străinătate.

Multe jurnalele românești.

Centrala: Magazie nouă vieneză

(Neues Wiener Warenhaus)

Strada primăriei Nr. 2

Asortiment mare

pentru articole de galanterie și modă, precum și pentru pălării, ghete, albituri, umbrele, bastoane, mănuși, cravate, gulere, manchete și pachiste etc.

Cel mai mare depou de confecțiune în:

Bluze, rechii, fuște, pestelci de mătăasă, batistă, postavuri de lână, voil, zephir și in, haine pentru copile și băieți.

Comfort de albituri pentru dame din:

in, batistă și chifon și zephir.

Toate în felurile cele mai fine și de rând.

Cel mai mare asortiment în:

ghete de chevreaux, piele de vițel, boxkalf, satin, de cerb și lac

precum și

gamașe pentru bărbați, dame și copii.

Asortiment mare de ghete veritabile americane

Toate cu prețuri fixe de fabrică.

Cele neconvenabile se schimbă până'n 14 zile.

Filiala: Depoul primei fabrici de ghete Holitz

Str. capitală Nr. 11, CERNĂUȚ, Str. capitală Nr. 11.

Magazinul cu coloniale, vinuri și mezeluri.

Frații Tabacar

==== Czernăuți, piața principală (la 3 coroane) ====

recomandă

==== pentru sezonul de primăvară cele mai bune soiuri de semințe de

earbă, legumuri și flori

dela cele mai renumit firme:

E. MAUTNER și de la depozitele de semințe din Erfurt.

Marele magazin B. BALTINESTER junior

Cernăuț, Strada principală Enzenberg Nr. 3.

Depou al primei fabrici i. r. de alpaca și argint-china: W. Bachmann & Co. în Viena.

Recomandă noutăți în articoli de eamnă.

Corturi

de ploaie și soare. asortări bogate, colori negre și de modă.
de soare engleze și franceze, de dantele și modă recentă. Corturi pentru copile și copii.

Singurul depou de vânzare al vestitei fabrici de păpușerie de șevrou, Anton Capek din Viena, și diferite alte feluri și calități de Kneipp, opinci bosniace, păpuși de pânză, botine pentru Lawn-Tenis, engleze foarte fine.

Cravate

din mătăsă, zefire engleze și foulard, și genurile cele mai moderne.

Lingerie pentru bărbați

și cămașe pentru turiști din veritabile zefyre engleze, pique, batist în colori moderne. — Gulere și manșete albe, batiste etc.

Giorapi pentru domni și dame,

fuste. Asortiment de articoli pentru bicicliști, Lawn-Tenis și turiști.

Pălării

Pălării fine indigene pentru bărbați și băiați.
Pălării de sport esquisite pentru dame.

Bonete pentru eamnă,

asortiment foarte bogat.

— Pălării de păslă pentru bărbați, 30 grame de grele fasoane elegante de modă, colorite de modă. Tot felul de pălării moi și virtuose pentru bărbați și copii.

Manuși, glacé, chiar, mătăsă, yersey și ață. Fabricate fine și alese.

Cergi pentru voiajuri, gemandane, cutii pentru pălării, necesarii pentru călătorii și de mâncare, tocuri pentru corturi și tot felul de articoli pentru voiajuri.

Obiecte de bronz și piele într'ales.

Restaurant și hală de vin

Joset Katz, str. rusească 4.

Vinuri veritabile moldovenești și austriace cu prețuri moderate.

Bucătărie românească.

DEPOU

Julius Meinl

reprezentat prin Franz Josef Funtan

Cernăuț, strada primăriei 17.

Deposit mare de diferite feluri de cafe. Ceaiuri veritabile rusești. Ceaiuri veritabile englezești. Licoruri originale din țeară și străinătate.

Vinuri ușoare pentru masă de desert. Fructe coloniale și feliurite bonbone.

MALIN CACAO

recomandat de autoritățile medicinale la boli de stomach, boli nervoase, anemie și pentru copii

Fundat în 1896.

N-rul Telefonului 167.

Primul atelier bucovinean pentru confecționarea de uniforme FRANZ ZITTA

Calea Ardealului N-rul 5,

croitor al regimentului de infant. teritor. Nr. 22, furnisor al direcțiunii de poște și telegraf în Cernăuți, a funcționarilor c. r., expert autorizat pe lângă trib.

recomandă atelierul său spre confecționarea ori ce fel de uniforme de rând și de mare ținută conform regulamentelor respective.

Deposit de toate felurile de armaturi. Confecționare de haine bărbătești cu prețuri moderate precum și a uniformelor pentru militari voluntari conform regulamentului.

Comande din provincie se pot primi la dorință și în persoană.

Franz Löhner

birou autorizat de instalațiuni

pentru stabilimente de apăducte, băi și closete de tot sistemul, stabilimente calorifere și de canalisațiune.

Biroul de instalațiune, Cernăuți, Calea primăriei N-rul 27.

Toate lucrările ce aparțin acestei branșe vor fi efectuate solid și cu prețuri amăsurate în condițiunile cele mai culante. Pentru efectuarea tehnică esactă garantează praxa mea de 30 ani pe care mi-am câștigat-o în Austro-Ungaria, Germania, Francia, Anglia și America.

Cea mai bună conduită.

În cele mai multe căsi din Cernăuți am întocmit apăductul și canalisațiunea.

Toate feliurile de șampanie din țară și străinătate: Coniac franțuzăsc în sticle originale, Martel și Ihenesi.

Olga Andrușca

Cernăuț, strada domnească Nr. 8.

Prăvălie pentru delicatose și coloniale.

Cele mai alese poame din țară și din străinătate.

Compte, conserve, paștete. Cel mai mare asortiment de dulceturi, șerbete precum și de caș-cavaluri și brăuză din țară și străinătate. Depou permanent de maionese proaspete din sterlet și păstrăvi. Felurite fripturi reci și calde de sălbătăciuni. Cele mai alese feliuri de pești și midhai marinate și afumate.

Comande pentru table complete, maionese, aspicuri, paștete și diferite feliuri de fructe se primesc spre efectuare promptă cu cele mai moderate prețuri.

Comande din provință se efectuează franco și fără calculare pentru embalaj.

Plată în numărar cu 10% mai ieftui ca ori și unde.

Între oarele 11 și 1 din zi și oarele 6 și 9 seara mâncări calde. — Local de întâlnire al Românilor.

Ceaiuri veritabile rusești dela firma Popoff și C. Trau Viena, cunoscute sub numele Long Tsing. Rum veritabil Batty și lamaica, documentabil prin chitanță vamală.

Licoruri franț dela firma cea mai mare și renumită Brizar, Garuier, Gicillot și Aoc.

Sticle originale Chablis franco, Vinuri roșe și albe veritabile de Rin și Bordeaux dela firma cunoscută Klemann.

